

MAMMOGRAAFIA

Teie tervise täpsemaks uurimiseks on vajalik mammograafia, mida SA Pärnu Haiglas teostatakse Radioloogiaosakonnas, II korrusel, BC korpuses.

Mis on mammograafia?

Mammograafia on kõige levinum rinnauuring, mille eesmärgiks on naiste rinnahaiguste avastamine ja diagnoosimine. Rindade kontrolliks ja uurimiseks kasutatakse röntgenikiirgust, kuid mammograafia käigus saadav kiirgusdoos on väga väike ega mõju naise tervisele kahjulikult. Mammograafia käigus tehakse rinnast röntgenipilt, mida nimetatakse mammogrammiks. Uuringu tegemiseks kasutatakse röntgeniaparaati, mille nimi on mammograaf.

Mis juhtub uuringu käigus?

Te riietute vööni lahti ja radioloogiaõde juhatab Teid mammograafiaaparaadi juurde. Seal asetab õde Teie rinnad kordamööda kahe lameda plaadi vahele ja teeb röntgeniülesvõtte kummastki rinnast kahes suunas. Uuring võib olla ebamugav, sest rind on mõne sekundi vältel tugevasti kahe lameda plaadi vahele pressitud. Mõned naised peavad seda ka valusaks. Kui tunnete valu, öelge seda õele otsekohe. Teie mugavus on väga tähtis. Mammogrammide tegemine võtab aega paar minutit. Kogu visiit koos dokumentide vormistamisega kestab 15-20 minutit.

Kuidas valmistuda uuringuks?

Parim aeg mammogrammi tegemiseks on menstruatsioonile järgnev nädal (tsükli 5.–15. päeval), sest siis pole rinnad liiga hellad ega tundlikud, ning rinnanäärme struktuur on paremini hinnatav. Riietuseks valige seelik või püksid ja pluus, mitte aga kleit, sest uuringu eelselt peate Te vööni lahti riietuma. Palun ärge kasutage sel päeval deodoranti, kehapuudrit ega kehakreemi, sest need võivad mõjutada röntgenipildi kvaliteeti.

Võimalikud tüsistused ja ohud

Uuring on tervisele ohutu, sest mammogrammide tegemiseks kasutatakse väga väikest kiirgusdoosi.

Uuringu tulemuste selgumine

Kui Teid on mammograafiale suunanud günekoloog või perearst, saate uuringu vastuse teada tema käest. Kui olete osalenud mammograafilisel sõeluuringul, saadetakse uuringu vastus Teile postiga koju.

Millised on mammograafia kasud ja riskid?

Mammograafia kasud:

- Rindade pildidiagnostika aitab arstil paremini väikseid kasvajaid avastada. Väikese, algstaadiumis rinnavähi ravimiseks on rohkem võimalusi ning sellisest vähist on suurem tõenäosus täielikult paraneda.

Infomaterjal

- Tänu mammograafilistele sõeluuringutele avastatakse ka rohkem väikesi pahaloomulisi koemoodustusi rinna piimajuhades. Kui need väikesed pahaloomulised kasvaja varajases staadiumis eemaldatakse, ei ole need naisele kuidagi kahjulikud. Mammograafia on ainus tõestust leidnud meetod, kuidas neid kasvaja üsaldusväärselt avastada. Peale selle aitab mammograafia üles leida kõiki teisi rinnavähi liike.
- Pärast röntgenuuringut ei jää patsiendi kehasse kiirgust.
- Röntgenikiirtel ei ole tavaliselt mingeid kõrvalmõjusid.

Mammograafia riskid:

- Alati on olemas pisike risk, et kiiritus ise põhjustab vähki. Täpsest ja õigest diagnoosist tulenev kasu on siiski palju suurem kui mainitud üliväike risk.
- Mammogrammist saadav kiirgusdoos on umbes 0,7 mSv (millisiivertit), mis umbkaudu võrdub ühe inimese keskmiselt kolme kuu jooksul looduslikust foonkiirgusest saadava doosiga. Röntgeniaparate kontrollitakse pidevalt, et tagada nende korralik töö ja normikohane kiirgustase.
- Mõnikord annavad mammogrammid valepositiivseid tulemusi. See tähendab, et 5–15% sõeluuringute käigus tehtud mammogramme nõuab lisauuringuid, näiteks täiendavat diagnostilist mammogrammi või ultraheli. Enamik lisauuringutest annab siiski tulemuse, et kõik on korras. Normist kõrvalekalduva leiu või kahtluse puhul tehakse veel mingi uuring, näiteks võetakse koeproov. Suurem osa koeproove kinnitab, et tegu ei ole vähiga.
- Patsient peaks alati teavitama oma arsti või radioloogiaõde või -tehnikut, kui esineb kas või mingi võimalus, et ta ootab last.

Koostanud: Diagnostikateenistus

Koostatud/ täiendatud/ ülevaadatud 2010